

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ HÀNG XUẤT NHẬP KHẨU TẠI CHI CỤC HẢI QUAN HÀ TIÊN

NGÔ THỊ MỸ THẠNH - Ban Quản lý Cửa khẩu Hà Tiên – Giang Thành tỉnh Kiên Giang, TS. PHAN THANH HẢI - Đại học Duy Tân Đà Nẵng *

Cửa khẩu quốc tế Hà Tiên là một trong hai cửa khẩu thông thương hàng hóa giữa Việt Nam và Campuchia trên địa bàn tỉnh Kiên Giang. Những năm qua, Chi cục Hải quan Cửa khẩu quốc tế Hà Tiên thực hiện thủ tục hải quan đối với hàng hóa, hành lý xuất nhập khẩu, phương tiện vận tải xuất cảnh, nhập cảnh; tổ chức thu thuế xuất khẩu, thuế nhập khẩu và các loại thuế khác, đấu tranh chống buôn lậu, gian lận thương mại và phòng chống ma túy trong phạm vi địa bàn. Bài viết đánh giá thực trạng và đề xuất giải pháp nhằm nâng cao công tác quản lý hàng hóa xuất nhập khẩu tại Chi cục Hải quan Chi cục Hải quan cửa khẩu quốc tế Hà Tiên.

Từ khóa: Quản lý hàng hóa, hải quan, cửa khẩu Hà Tiên, xuất nhập khẩu

PRACTICE AND SOLUTIONS TO ENHANCE EXPORT AND IMPORT MANGEMENT AT HA TIEN CUSTOMS DEPARTMENT

Ha Tien International Border Gate is one of the two border gates of trade between Cambodia and Vietnam in Kien Giang Province. Over the years, Ha Tien International Border Gate Customs Department has carried out customs procedures for import and export goods, luggage, exit and entry transport vehicles; collection of export and import taxes and other related taxes, combatting smuggling, trade frauds and drug prevention within the areas. This paper reviews the practice and suggests solutions to improve the management of import and export goods at the Customs Department of Ha Tien International Border Gate.

Key words: Goods management, customs, Ha Tien border gate, import and export

Ngày nhận bài: 30/5/2018

Ngày hoàn thiện biên tập: 14/6/2018

Ngày duyệt đăng: 20/6/2018

Tình hình quản lý hàng hóa xuất nhập khẩu tại Chi cục Hải quan Hà Tiên

Qua nghiên cứu thực trạng công tác quản lý hàng hóa xuất nhập khẩu (XNK) trước, trong và sau thông quan tại Chi cục Hải quan cửa khẩu quốc tế (CKQT) Hà Tiên (Chi cục Hải quan Hà Tiên), nhóm tác giả nhận thấy một số nội dung sau:

Thứ nhất, công tác quản lý hàng hóa ở giai đoạn trước khi thông quan.

Từ năm 2014, Chi cục Hải quan Hà Tiên áp dụng tiếp nhận, kiểm tra, đăng ký và phân luồng tờ khai hải quan điện tử. Cho đến nay, hệ thống thông quan điện tử hoạt động tương đối ổn định có hơn 90% doanh nghiệp (DN) có hàng hóa XNK thực hiện khai báo từ xa. Sau khi thực hiện việc khai báo điện tử DN nộp và xuất trình các chứng từ theo quy định cho Chi cục Hải quan và đơn vị kiểm tra tính hợp lệ của hồ sơ phân luồng tờ khai dựa trên các tiêu chí và mức độ rủi ro theo luồng xanh, luồng vàng, luồng đỏ.

Thứ hai, công tác quản lý hàng hóa ở giai đoạn trong khi thông quan.

Trong giai đoạn thông quan, công tác quản lý hàng hóa XNK của Chi cục Hải quan Hà Tiên thực hiện qua một số bước sau: Đầu tiên là phân loại DN XNK hàng hóa theo từng nhóm: Nhóm có nguy cơ rủi ro cao, nhóm có nguy cơ rủi ro trung bình và nhóm có nguy cơ rủi ro thấp. Đối với hàng hóa cũng cần phân ra từng nhóm hàng có nguy cơ rủi ro cao (thường là hàng hóa có thuế suất cao, định mức tiêu hao cao...), nguy cơ rủi ro trung bình và nguy cơ rủi ro thấp. Để thực hiện hiệu quả, Chi cục Hải quan Hà Tiên tập trung nắm bắt tình hình từ nhóm có nguy cơ rủi ro cao và trung bình, ở nhóm có nguy cơ thấp qua phương pháp chấm theo phân luồng ngẫu nhiên để đánh giá quá trình chấp hành pháp luật của DN. Tỷ lệ thông thường áp dụng là từ 1 đến 5. Đối với các lô hàng có rủi ro thấp vẫn phải được kiểm tra ngẫu nhiên. Nếu phát hiện nhóm nguy cơ rủi ro thấp có vi phạm pháp luật thì ngay lập tức được chuyển sang nhóm có nguy cơ cao, đồng thời trừ điểm dựa

trên mã số của DN đó. Những lô hàng đã được thông quan sẽ bị Chi cục Hải quan Hà Tiên tiến hành kiểm tra sau thông quan trong thời hạn 5 năm kể từ ngày hàng hoá được thông quan.

Số liệu giai đoạn 2015-2017 ở Bảng 2 cho thấy, Chi cục Hải quan CKQT Hà Tiên đã kiểm tra và phát hiện một số trường hợp khai sai chủng loại sản phẩm khi xuất khẩu và nhập khẩu.

Sau khi thực hiện việc kiểm tra nội dung trên Chi cục sẽ tiếp tục kiểm tra hoàn thành nghĩa vụ thuế, phí, lệ phí. Trong đó, trọng tâm hóa, đơn đốc thanh khoản thuế và quản lý nợ thuế.

Đối với việc đơn đốc thanh khoản thuế nếu quá thời hạn 275 ngày, DN đã nộp thuế tạm thu nhưng chưa làm thủ tục thanh khoản để hạn chế việc cơ quan Hải quan phải theo dõi thuế tạm thu đã nộp kéo dài, tại các Chi cục Hải quan Hà Tiên sẽ có những biện pháp đơn đốc thích hợp như: Trên cơ sở báo cáo quyết toán thuế hàng tháng, Chi cục thông báo mời các DN có liên quan đến đối chiếu số dư trên tài khoản tiền thuế tạm thu (số phải hoàn, số đã hoàn, số còn theo dõi) và nhắc nhở DN tiến hành thanh khoản số thuế đã tạm nộp này. Định kỳ 06 tháng đầu năm, Chi cục sẽ tiến hành rà soát lại số tiền thuế tạm thu, nếu số tiền thuế tạm thu đã nộp quá 01 năm kể từ ngày DN mở tờ khai nhập khẩu đến ngày rà soát nhưng DN không đến thanh khoản, thì sẽ làm thủ tục chuyển tiền thuế vào ngân sách. Khi DN làm thủ tục thanh khoản thì sẽ được hoàn từ NSNN.

Đối với việc quản lý nợ thuế Chi cục thực hiện theo trình tự số liệu sẽ được xử lý và truyền về Chi cục và từ Chi cục sẽ truyền về Cục thông qua hệ thống mạng WAN, mạng net office. Theo quy trình nghiệp vụ, cán bộ đăng ký tờ khai của các chi cục căn cứ vào số thuế tự khai báo của DN trên tờ khai hải quan, lập “chứng từ ghi số thuế phải thu” và nhập số thuế phải thu vào chương trình quản lý thuế để cán bộ kế toán thuế theo dõi nợ thuế của DN với thời gian ân hạn thuế 275 ngày.

Thứ ba, công tác quản lý hàng hóa ở giai đoạn sau khi thông quan.

Đây là bước cuối cùng trong quy trình thủ tục hải quan điện tử, cán bộ, công chức hải quan hoàn chỉnh hồ sơ sau khi thông quan, giải phóng hàng hóa. Cán bộ công chức xem xét đánh giá hồ sơ hàng hóa về các thủ tục về việc nộp thuế đầy đủ, nợ thuế, sai phạm nếu hồ sơ đã hoàn chỉnh và đúng quy trình thủ tục thì lưu hồ sơ lại. Nếu phát hiện còn có dấu hiệu vi phạm thì tiến hành kiểm tra sau thông quan.

Đánh giá công tác quản lý hàng xuất nhập khẩu tại Chi cục Hải quan Hà Tiên

Từ thực trạng công tác quản lý hàng hóa XNK tại Chi cục Hải quan Hà Tiên, trong những năm qua cho thấy nổi lên một số vấn đề sau:

- Quy trình nghiệp vụ hải quan, áp mã, áp giá tính thuế, kiểm tra thu thuế XNK đều được triển khai kịp thời, đầy đủ giúp các đơn vị thực hiện đúng, hạn chế được các thiếu sót. Thực hiện tốt công tác áp mã, áp giá, áp thuế suất đúng quy định, không để thất thu thuế cho NSNN. Chính vì vậy, những năm qua, Chi cục Hải quan Hà Tiên luôn là đơn vị có số thu vượt kế hoạch được giao, năm sau cao hơn năm trước.

- Thường xuyên tổ chức triển khai chính sách pháp luật của Nhà nước, quy định của Ngành đến từng cán bộ công chức và DN trên địa bàn quản lý qua nhiều hình thức như: Hội nghị, văn bản hướng dẫn và thông tin trên website...

- Đề xuất và áp dụng nhiều biện pháp nhằm công khai hóa, minh bạch hóa, đơn giản hóa thủ tục, tạo thuận lợi cho DN làm thủ tục XNK nói chung và hoạt động nhập nguyên vật liệu để sản xuất hàng xuất khẩu nói riêng.

Bên cạnh những kết quả trên tại Chi cục Hải quan Hà Tiên, công tác quản lý hàng hóa XNK còn bộc lộ một số các hạn chế:

- Một số văn bản quy định còn thiếu đồng bộ, chồng chéo, thường xuyên thay đổi, điều chỉnh; Văn bản quy định chưa rõ, chưa cụ thể nên khó thực hiện; Có trường hợp cùng một vấn đề nhưng mỗi nơi, mỗi bộ ngành giải quyết mỗi cách, không thống nhất nên ảnh hưởng đến việc làm thủ tục cho DN.

- Năng lực của một số cán bộ, công chức vẫn chưa đáp ứng yêu cầu ngày càng cao trong thời kỳ hội nhập. Một số ít công chức còn bị DN phản ảnh vì hành vi, thái độ trong quá trình thực thi công vụ.

- Đường truyền và phần mềm thực hiện thủ tục hải quan điện tử đôi khi vẫn còn gặp sự cố ảnh hưởng đến việc làm thủ tục của DN.

- Cách thức thông tin tuyên truyền về văn bản, về thủ tục hành chính cho cộng đồng DN chưa phong phú đa dạng, đôi khi việc cập nhật, cung cấp thông tin của cơ quan hải quan chưa kịp thời. Chỉ mới tổ

BẢNG 1: TỶ LỆ HỒ SƠ KHAI SAI TÊN HÀNG HOÁ KHI LÀM THỦ TỤC XUẤT NHẬP KHẨU TRÊN ĐỊA BÀN QUẢN LÝ CỦA CHI CỤC HẢI QUAN CỬA KHẨU QUỐC TẾ HÀ TIÊN TỪ NĂM 2015-2017 (bộ)

Năm	Tổng số hồ sơ XNK	Số hồ sơ XK khai sai tên	Tỷ lệ hồ sơ XK khai sai (%)	Số hồ sơ NK khai sai tên	Tỷ lệ hồ sơ NK khai sai (%)
2015	2.084	736	35,31	93	4,46
2016	2.178	187	8,58	65	2,98
2017	2.034	98	4,81	17	0,83

Nguồn: Chi cục Hải quan CKQT Hà Tiên

BẢNG 2: SỐ NỢ THUẾ TẠM THU QUÁ HẠN TẠI CHI CỤC HẢI QUAN CỬA KHẨU QUỐC TẾ HÀ TIÊN TỪ 2015-2017 (đồng)

Năm	Nợ thuế tạm thu	Nợ thuế tạm thu quá hạn	
		Trị giá	(%)
2015	3.109.404.476	2.207.931.218	71
2016	4.463.332.146	703.549.040	37
2017	703.549.040	655.098.653	93

Nguồn: Chi cục Hải quan CKQT Hà Tiên

BẢNG 3: SỐ CUỘC KIỂM TRA SAU THÔNG QUAN ĐỐI VỚI CÁC DOANH NGHIỆP XUẤT NHẬP KHẨU TẠI CHI CỤC HẢI QUAN CỬA KHẨU QUỐC TẾ HÀ TIÊN 2015-2017 (triệu đồng)

Năm	Số cuộc kiểm tra	Số cuộc kiểm tra có phát sinh thuế và phạt	Số tiền ra quyết định ấn định thuế và phạt
2015	6	2	496,8
2016	5	3	408,7
2017	13	5	1.306

Nguồn: Hải quan CKQT Hà Tiên

chức tập huấn cho DN đối với những thay đổi lớn trong chế độ chính sách.

- Thời gian thông báo kết quả của cơ quan quản lý Nhà nước đối với hàng XNK thuộc diện kiểm tra chuyên ngành còn chậm, gây ảnh hưởng đến thời gian thông quan cho hàng hóa.

Một số giải pháp đề xuất

Để nâng cao hiệu quả quản lý hải quan đối với hàng XNK tại Chi cục Hải quan Hà Tiên, cần tập trung đến một số giải pháp sau:

Một là, hoàn thiện quy trình thủ tục hải quan.

- Trong khâu tiếp nhận, kiểm tra, đăng ký, phân luồng tờ khai trong thời gian tới ngành Hải quan phải đảm bảo hạ tầng truyền thông theo hướng bố trí thêm một đường truyền dự phòng.

- Nâng cao công tác đào tạo, tập huấn, thông tin truyền thông cho cán bộ công chức sử dụng hệ thống được thực hiện một cách khoa học, đầy đủ, toàn diện, khẩn trương chu đáo. Đặc biệt, đối với cán bộ công chức trực tiếp tác nghiệp không ngừng nỗ lực trao đổi kiến thức để nâng cao nghiệp vụ, thường xuyên cập nhật hệ thống các văn bản liên quan; Tiếp thu các vướng mắc của DN để từ đó có hướng cách giải quyết các vướng mắc một cách thỏa đáng, kịp thời cho DN; Chuyên môn hóa trong việc bố trí cán bộ kiểm tra hồ sơ theo đúng sở trường, chuyên ngành được đào tạo nhằm tối ưu hóa kiểm tra hồ sơ đối với DN.

- Trang bị kịp thời các công cụ và phương tiện máy móc hiện đại để kiểm tra thực tế hàng hóa đối với những lô hàng không thể kiểm tra bằng phương pháp thủ công, cảm quan; Tăng cường phối hợp với các Trung tâm phân tích, phân loại hàng hóa của

ngành Hải quan và các tổ chức giám định hàng hóa được chỉ định theo quy định của pháp luật nhằm xác định chính xác tên hàng, mã số đối với hàng XNK; Tập trung bồi dưỡng các kỹ năng về thương phẩm học, các kỹ năng nhận biết đối với các loại máy móc thiết bị nói riêng cũng như hàng XNK nói chung cho cán bộ công chức làm công tác kiểm tra thực tế hàng hóa.

- Mở rộng kết nối việc thanh toán, nâng cao đường truyền với hệ thống các ngân hàng để việc nộp thuế, phí, lệ phí đối với hàng XNK được nhanh chóng, thuận lợi, kịp thời, chính xác; Khuyến khích các DN thực hiện nộp thuế, phí, lệ phí thông qua hệ thống các ngân hàng đã được kết nối với cơ quan Hải quan, hạn chế các hình thức giao dịch bằng tiền mặt.

- Bố trí cán bộ công chức chuyên trách về lưu trữ nhằm theo dõi, quản lý và hoàn chỉnh hồ sơ được chặt chẽ, khoa học; Áp dụng phần mềm phục vụ công tác quản lý lưu trữ hồ sơ một cách có hiệu quả nhằm phục vụ báo cáo, thống kê, bổ sung chứng từ chặt chẽ.

Hai là, nâng cao nhận thức về công tác quản lý hàng hóa xuất khẩu, nhập khẩu của ngành Hải quan.

Trên cơ sở các văn bản của ngành Hải quan, Chi cục Hải quan Hà Tiên ban hành các tiêu chuẩn, đào tạo, tập huấn kiến thức quản lý hàng hóa XNK cho toàn thể cán bộ, công chức hải quan; Tiến hành đa dạng các hình thức, biện pháp tuyên truyền, phổ biến rộng rãi các nguyên tắc, nội dung liên quan đến việc thực hiện áp dụng quản lý hàng XNK của cơ quan hải quan và các đối tượng liên quan.

Việc triển khai thực hiện các giải pháp sẽ từng bước nâng cao nhận thức, đảm bảo tính thống nhất trong việc tiếp cận, tổ chức thực hiện quản lý hàng XNK của ngành Hải quan; đồng thời, tạo sự lan tỏa về nhận thức trong cách tiếp cận và các nguyên tắc áp dụng quản lý hàng XNK của ngành Hải quan; qua đó thúc đẩy quan hệ phối hợp, hợp tác giữa cơ quan hải quan với cộng đồng DN và các cơ quan, đơn vị liên quan.

Tài liệu tham khảo :

1. Nguyễn Văn Bình (2015), *Giải pháp nâng cao công tác quản lý hàng hóa xuất nhập khẩu trong quy trình thủ tục hải quan điện tử tại Cục Hải quan TP. Đà Nẵng*, Luận văn Thạc sỹ quản trị kinh doanh, Đại học Duy Tân;
2. Nguyễn Hồng Vân (2007), *"Hoàn thiện thủ tục giao nhận hàng hóa trong vận tải đa phương thức ở Việt Nam"*; Luận án Tiến sỹ;
3. Ngô Thị Mỹ Thanh (2018), *"Hoàn thiện công tác quản lý hàng hóa XNK tại Chi cục Hải quan cửa khẩu quốc tế Hà Tiên"*; Luận văn Thạc sỹ, Đại học Duy Tân;
4. Cục Hải quan Kiên Giang (2015-2017), *Các báo cáo tình hình hoạt động và nhiệm vụ kế hoạch năm của Chi cục Hải quan CKQT Hà Tiên và Cục Hải quan Kiên Giang*.